

Паралелен Свят II

Принцесата, Лечителката и котката

Контагин Кременски

Първо издание
Бъла Слатина, 2023

Как се случи тази книга

„Принцесата, Лечителката и котката“, поредица романи в разкази „Паралелен свят“, книга втора.

© Контагин Кременски, писател

© Студио Беров ООД, издател

© Теодора Бéroва, изказ и правопис, бележки

© Красимир Беров, изложение, правопис и корица, бележки

© [Стефан Пеев](#), буквопис: Veleka, Repo

© г-р Веска Дучева, съветник по здравните въпроси

© Валентин Попов – Вотан, Глава Първа. Почукването

Снимки на кориците:

© Alexandre da Costa, снимка – [Hrad Loket](#), Чехия

© Rama, Wikimedia Commons, Cc-by-sa-2.0-fr – [Panupa, XVIIв. музей Моржес, Швейцария](#)

© margot26 от freeimages.com – [Бамускаф](#)

ISBN: 978-619-91690-6-3

Издание: 2023 – първо

Книгата е създадена само със свободен софтуер: [Xubuntu](#), [LibreOffice](#), [Inkscape](#), [GIMP](#), [Ghostscript](#)

За поръчки:

<https://слово.бг/книгиз/принцесата.bg.html>
poruchki@studio-berov.eu

Печат: Дайрект Сървисиз ООД

Съдържание

Как се случи тази книга.....	2
ЧАСТ ПЪРВА.....	5
Глава Първа. Почукването.....	6
Глава Втора. В леговището на звяра.....	11
Глава Трета. В пълно бойно снаряжение.....	17
Глава Четвърта. „Искаш ли малко живот?“.....	23
Глава Пета. Събеседване за работа.....	32
Глава Шеста. Конкурс.....	40
Глава Седма. Натриев хлорид и други ужасии.....	47
Глава Осма. От съображения за сигурност.....	53
Глава Девета. Дъщерята на Вена.....	59
ЧАСТ ВТОРА.....	71
Глава Първа. Чиракът на Магьосника.....	72
Глава Втора. Послан Ник.....	79
Глава Трета. Указания (за закрила).....	89
Глава Трета. Без указания.....	99
Глава Четвърта. Пазачът на кристала.....	105
ЧАСТ ТРЕТА.....	115
Глава Първа. Апендицит.....	116
Глава Втора. Краткият напрегнат ген.....	124
Глава Трета. Мечта.....	129
Глава Четвърта. Лято.....	136
Глава Пета. Робиня.....	144
Глава Шеста. Буря.....	154
Глава Седма. Селцето.....	163
Глава Осма. Зараза.....	172
Глава Девета. Пластмасовият Корсар.....	183
Глава Десета. Битката за Картаузиен.....	193
Глава Единадесета. Победа.....	207
Глава Дванадесета. Спасяването на Кака.....	215
Глава Тринадесета. Корсар Катя.....	219
Глава Четиринадесета. Принцесите.....	224
Глава Петнадесета. Страже.....	227
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА.....	235
Първа глава. Хвърчащата баба.....	236
Трепунти.....	236
Развъдник.....	241
Капитан трети ранг.....	246
Втора глава. За лъжичка кисело мляко.....	257
Край на втора книга.....	306

В един свят успореден, на секунда от нашия (а понякога и по-малко), една касиерка от супермаркета става принцеса. Лечителката е отвлечена, за да бъде продадена на пазара за роби. А един кухненски робот става Корсар. Катя също. Мърка става пиратска котка.

Магьосника Мерло печели войната. Илф отива за лъжичка кисело мляко... от далечна планета.

ЧАСТ ПЪРВА

Глава Първа. Почукването

Джулия си наля вино в чашата с високо столче, седна на дивана и вдигна крака на табуретката. Затвори очи за секунда. Отпи от червената течност и щракна телевизора. Бе уморена. Последните три часа от работния ден изкара на касата. Досадният звук на маркиране сякаш още отекваше в главата ѝ. Пиук, пиук, пиук, двадесет и четири долара и шестнадесет цента. Пиук, пиук, пиук, пиук, тридесет долара, петдесет и шест цента... Главата я болеше. Предпочиташе да подрежда рафтовете и да прави инвентаризация, но началниците искаха всеки служител да е сведуц във всяка една област от работата.

Отпи глътка вино, пресегна се и взе хапка ементал¹ от чинията на масата. Телевизорът боботеше, но тя не го слушаше.

Преди две години се разведе със съпруга си. Пройдоха, впримчен в алкохолна зависимост. Нищо не ѝ остави, освен малко синини. И Томи. При мисълта за Томи Джулия се усмихна мило. Доброто ѝ синче. Макар и само шестгодишен, можеше спокойно да го остави вкъщи и да излезе да си върши работата. Той щеше да гледа детски, да си рисува или да играе с кубчетата. Никога не разхвърляше, никога не пипаше неща, които не са му работа. Толкова беше добър, че понякога Джулия плачеше. С какво това ангелче

1. Ементал е традиционно швейцарско сирене, което се произвежда в района на река Еме, кантон Берн, откъдето е получило и името си (сирене „от долината на Еме“: emmen – от името на река Еме, и tal на немски – долина). (бел. ред.)

бе заслужило да се роди в тяхното нещастно семейство и сега да живее в лишения без баща! Надигна чашата и я изпразни на един гъх.

Томи спеше свит на кълбо. Ноцна лампа с лилав абажур, на който бяха изрязани образи на духчета, хвърляше лек отблясък в стаята, колкото да разгони сенките от ъглите. А самите духчета играеха по стените. Баща му я беше купил в кратък проблясък на трезвеност. Това бе и последният му спомен от него.

Понякога Томи тъжеше за баща си, но в такива случаи се насилваше да извика в спомените си кавгите между родителите си, ударът, който онази нощ просна майка му на земята, и как изглеждаше тя на следващия ден. Мъчно му бе и за нея. Виждаше я, че е уморена. Разбираше, че работи много и се опитва да му даде всичко. Затова се стараяше да е добър, да не я притеснява излишно.

Томи бе добро дете и спеше свит на кълбо, докато духовете се гонеха на стената в стаята му.

Джулия се събуди. Отвори рязко очи и се вторачи в тавана. Не бе сигурна какво я събуди, но имаше нещо – кошмар ли, някакъв шум ли... Откакто мъжът го нея го нямаше, спеше леко и тревожно. Опасно бе за сама жена – винаги могат да влязат крадци, решили, че има нещо за крадене.

Уличната лампа осветяваше мъгливо половината стая, а сенките свършваха на метър от гардероба, който бе разположен точно до врата-

та. Оттам започваше мрак. Джулия се надигна. Лека нервност пълпеше по корените на косата ѝ и я караше да настръхва. Пусна босия си крак внимателно, докато не усети хладината на паркета. Надигна се тихо, подпирайки се на ръка и без да откъсва поглед от мрака, който бе завладял мястото при вратата. Стъпи и се изправи, тръгна предпазливо натам. Все още не я бе напуснало чувството, че нещо се крие. Че нещо я гледа. Усещаше излички да пълзят по плешките ѝ, там, където ги докосваше кестенявата ѝ коса.

_пук-пук!

Звукът я накара да подскочи и да се обърне рязко. На нощното шкафче светеше екранът на смартфона ѝ. Като го видя, Джулия се отпусна и тръгна да погледне кой я безпокои посред нощ. Сигурно бившият ѝ. Забрави за усещането, че я наблюдават, забрави, че нещо рязко я събуди. Взе телефона в ръка и натисна бутона за приемане на съобщението. За секунда замръзна. След това хвърли машинката на земята и се втурна към вратата. Изхвърча като фурия към стаята на сина си. Съобщението бе снимка.

Снимка на спящия Томи.

Джулия влетя в стая на детето толкова бързо, че вратата се блъсна в стената зад нея. Томи се надигна от леглото и стреснато я погледна:

– Какво става, мамо?

Джулия го презърна, хлипайки.

– Миличък, миличък, тук си! – жената не можеше да си поеме дъх.

– Къде да съм, мамо? – Томи изглеждаше уплашен, но само от нейното връхлитане.

– Нищо, нищо, Томи, просто ми липсваше.

Постоя малко с детето в обятията си и когато се успокои, го погали по главата и стана. Оглежда стаята, като се опитваше да не го притеснява повече. Чу леко почукване.

чук! чук-чук!

– Май е завалило навън, Томи – суетеше се в стаята Джулия.

– Не знам, мамо. Спях, преди да ме събудиш.

Вече бе разсъннен и не изглеждаше сърдит от това среднощно нахлуване.

– Не чуваш ли как канките почукват по перваза?

– Не, мамо.

– Как не чуваш, Томи? Ето пак!

чук-чук! туп-туп!

– Но, мамо, това не е от перваза. Чука се по стъклото.

Джулия си гаде сметка, че малкото дете е право. Наистина почукването беше сякаш по стъкло. А ако натрапникът, който е снимал детето, се крие зад прозореца? Джулия хвана бухалката на Томи и се приближи крадешком до прозореца. Ръката ѝ трепереше, когато се пресегна да гръпне пердето. Отметна го рязко с вдигната бата. Посрещна я тъмнината. Жената отпусна оръжието и отстъпи. Очите ѝ блуждаеха из непрогледния мрак отвъд стъклото.

чук-чук!

Ето познатият звук отново. Джулия се извърна. Огледа се. Тогава видя огледалото.

чук-чук!

Чуваше се от огледалото! Джулия се приближи точно когато Томи казваше „Не, мамо, не се приближавай!“.

чук-чук!

Жената бе до огледалото и надникна. Но вместо образа си, видя за части от секундата една космата ръка с дълги нокти, която точно се отгърпваше от повърхността _отвъд_ огледалото.

В следващия миг ръката се стрелна през стъклото и дългите нокти се впиха в гърлото на Джулия. Тя изхриптя. Кръвта плисна.

Томи крещеше:

– Не! Не! Остави мама! Ще ти давам закуската си всяка сутрин! Н-е-е-е!

Ръката гръпна човешкото тяло, което премина отвъд, докато огледалото падаше разбито на парчета.

Автор: Валентин Попов – Вотан²

2. Валентин Попов най-любезно (и безвъзмездно) разреши на Контадин Кременски да използва разказа в настоящата книга, след като последният получи поредна доза вдъхновение именно от този разказ, а развинтеното му въображение вече пренесваше (и цвилеше доволно) из дебрите на „а какво става после?...“ (бел. ред.)

Глава Втора. В леговището на звяра

Болката беше ужасна, причерня ѝ пред очите, но за години живот с побойник-пияница бе виждала и по-лошо. Важното беше да не губи самообладание! Извъртя се като котка и захана косматата лапа, плътта бе... като човешка (неведнъж ѝ се бе налагало да хапе), кръвта обаче бе различна (доста често бе опитвала вкуса на разбитите си устни). Започна да налага като бясна където свари с бухалката. Звярът я пусна и загледа тъпо, едва ли не обидено. Не толкова от болка, а сякаш не можеше да повярва, че жертвата се съпротивлява! Без да умува, тя вдигна бухалката с две ръце и с всички сили го изпуха по главата. Прокътнтя като по суха талпа и гървото се счуни! В ръцете ѝ остана гръжката с постепенно стесняващо се като гладиаторски³ меч половинметрово острие!

Решението бе очевидно!

Заби импровизираното острие дълбоко в косматите гърци, там, където трябваше да е сърцето.

Някога, в един друг живот, преди да се омъжи за алкохолното петно, бе тренирала години фехтовка и беше доста добра.

„Нещото“ остана да я гледа втренчено още няколко секунди. Странно, но в зелените човешки очи видя не болка и ярост, а... облекчение. От

3. Произлиза от лат. gladiātor „гладиатор“, от gladius „меч“ (възхожда към праиндоевр. *qelad- удрям, бия); оттук и името на растението гладиола. (бел. авт.)

зъбатата уста излезе протяжен хрип. Същество-то хвана гръжката на бухалката, но нямаше сили да я измъкне от гърдите си. Някак двусмислено почука с нокът по гървото и се строполи по гръб. При падането издаде странен писклив звук, който щеше да ѝ се стори смешен, ако не бе така смъртно уплашена!

Пое си въздух и изтри студената пот от челото си. Звярът потръпна няколко пъти и замря.

Тя се наведе предпазливо и го огледа – на оскърбената светлина приличаше на рожба от пораснала презгърбена къртица и тасманийски дявол⁴!

Като се изключи, че на кръста имаше кожен колан, нямаше груза следа от грехи. Не се виждаха и полови органи.

– Мамо, какво става? – надникна през огледалото Томи.

– Нищо, нищо миличко! Не гледай! – върна го бързо тя и опита да мине обратно през огледалото, но не успя да провре рамене. Дупката се бе свиля и продължаваше да се затваря!

– Мамо, не бой се! Аз ще гойда при теб! – викна момчето.

– Да не си посмял! – кресна тя и вероятно щеше да успее да го спре, но той хвърли раницата си през дупката, тя отстъпи назад и се спъна в трупа на звяра. Когато се изправи, той вече се бе промъкнал до колене, но дупката се бе толкова

4. Тасманийският дявол (*Sarcophilus harrisi*) е най-големият месояден торбест бозайник. Той е рядък изчезващ вид, който може да се открие само на австралийския остров Тасмания. (бел. ред.)

стеснила, че се наложи да го издърпа.

Притисна го до себе си и го целуна.

– Момченцето ми! Моето смело момче!

– Мамо, ама ти кървиш! – уплашено каза Томи и се откъсна от нея. Припряно съблече горницето на пижамата си и го нави около врата ѝ.

– Огледалото! – посочи тя. – Трябва да се върнем обратно!

Започна трескаво да го опипва, но то си остана само огледало. Доста старо наистина, с красива резбована рамка, но нищо повече.

Повдигна го, зад него имаше каменна стена, няколко стеножки се разбягаха и изпокриха в цепнатините.

Удари проклетото огледало в стената, то издърънка зловещо, но не се счуци. Объркана и отчаяна, Джулия замахна с отчупеното парче от бухалката и го разби на стотици късчета!

Бяха затворени в това адско място, където и да се намираше то. Какво ли ги очакваше? За себе си не мислеше, но какво щеше да се случи с малкото ѝ момченце?

– Мамо, не мърдай, ще се порежеш на стъклата! – доброто дете бе преценило и бе с чехли, докато тя беше боса. Послуша го и замръзна неподвижна. Чак сега огледа помещението, в което се намираха. Беше някакво прашно полутъмно подобие на мазе, светлината идваше от едно мъничко, покрито с паяжини прозорче и леко открехнатата врата. Наоколо бе пълно с всевъзможни боклуци, натрупани на купчини върху една

голяма маса, накачени по стените, разхвърляни по пода.

Синът ѝ обаче мислеше различно:

– Ей, мамо! Ама тука е супер! Виж само какви интересни неща има!

Трябваше да се напругне, за да различи сред бъркотията разни старинни оръжия, копия, саби, брадви, брони, шлемове, лъкове и колчани със стрели... и дори една съвсем очукана стоп-палка на пътната полиция⁵.

След минута тършуване Томи ѝ донесе два чифта ботуши. Едните, освен много износени, ѝ бяха големи, но вторите, високи и украсени щедро със сребърни орнаменти, бяха съвсем по мярка. Припряно ги обу и осъзна, че бе облечена само в съвсем къса прозираща нощница и прашки, които обличаше само за да не спи съвсем гола. Защото Томи, когато имаше кошмари, идваше да се сгуши при нея. Единствената добре покрита част от тялото ѝ (ако не се брояха краката в ботушите) бе превързаната с окървавената пижама шия.

– Трябва да облека нещо.

Завъртя се с надежда да намери някаква греха, но Томи вече бе намерил решение:

– Виж това, правена е точно за теб – подскочи да свали една ризница от стената.

Ризницата от кожа и... сребро сякаш наистина бе правена по поръчка за нея.

Беше малко късичка, по-къса дори от нощница-

5. Историята с полицаите-човекоядци е в третата книга. (бел. авт.)

та, но поне не беше прозрачна. Понечи да се огледа в огледалото и си спомни, че само преди минута го бе счупила.

– Виж, мамо! – Томи посочи парче огледало, допряно до нокътя на мъртвия вече звяр. Отново беше придобило мекия вид.

Значи така ставаше всичко. Каква глупачка, да го разбие в пристъп на истерия!

Томи бе умно момче и допря друго по-голямо парче към един от ноктите. Въздействието беше същото!

Огледалото омекна и можеше да бръкне в него с пръст.

Направо ѝ се пригади, като видя как синът ѝ безцеремонно измъкна отнякъде брадва, отсече трите големи нокътя от лапата и ги прибра в раницата.

– Ще трябва само да намерим друго огледало – погледна я успокояващо, – и ще можем да се върнем в... апартамента.

Това вече не прозвуча много уверено. Но сякаш не че се съмняваше в това, че могат да се върнат, а че не му се искаше.

– Дано, миличко, дано! Но първо трябва да видим къде сме.

Пристъпи предпазливо към отворената врата и надникна навън. Изглеждаше доста диво. Дървета, храсти, трева. Някак бавно до съзнанието ѝ достигна, че беше ден. За миг се хвана панически за надеждата, че са в някой парк. Видя обаче луната и изтръпна! Земната луна не изглеждаше

така.

Ала Томи се промъкна покрай нея и възторжено запрепуска наоколо.

– Ехеї, суперско!

– Какво ще правим, миличко? – спря го тя.

– Как какво, това е някакво приказно кралство! Виж само какво е красиво тука! Само да се облека подobaващо, и тръгваме на приключения!

Втора глава. За лъжичка кисело мляко

– Трябва да идеш до „Чалма“ – появи се на монитора синът на Аратро.

– Чалма ли? Това не беше ли някаква изостанала планета с недружелюбно население, с която нямаме никакви отношения?

Илф тъкмо се беше прибрал от друго място, населено с негодлюбващи чужденците диваци, и го болеше старата рана на крака, левият лакът и главата.

– Точно така, открихме я наскоро, нарекохме я така, защото местните ходят с чалми. Иначе те, като жителите на почти всички светове, си я наричат Земя, но за разлика от повечето планети, не искат да имат нищо общо с хора от небето. Смятат ни за гемони!

– Понякога просто негодниците от управляващата върхушка се боят да не изгубят положението си – въздъхна Илф и потри лакътя си, болезнено отекъл вследствие от срещата с една водопроводна тръба.

– Там нямат канализация и водопровод – успокои го синът на Аратро и Илф си гаде сметка, че е говорил на глас.

– Но доколкото знам, имат огнестрелно оръжие?

– Само съвсем примитивно! Преднопълнецо се с кремъчен механизъм.

Илф знаеше много добре какви големи гупки правят оръжията с предно пълнене, едно време

през Съпротивата беше стрелял и го бяха гърмели и с такива, но каза само:

– Какво трябва да правя там?

– Съвсем проста работа. Трябва ни само лъжичка кисело мляко.

– Лъжичка кисело мляко?! И за това трябва да прелетя стотина парсека⁵⁷...

– Да, за подквасване – потвърди отривисто синът на Аратро.

– И защо точно оттам, планетата е галеч и ще узмине повече от година, докато се върна? – попита Илф, докато проверяваше координатите.

Вече беше разбрал защо пращат него. Имаше много млади пилоти и доста кораби, но всички имаха семейства, млади съпруги или приятелки. Как да ги разделиш за дълго време! С приятелките цяла година раздяла често означаваше завинаги. Затова сам беше предложил услугите си в подобни случаи.

– Кратките изследвания, които направихме, показват, че само там бактериите се намират в естествения си, немутирал вид: *lactobacillus bulgaricus* и *streptococcus thermophilus*⁵⁸ – обясни синът на Аратро.

– Тези, които използваме, са неестествени, така ли?

57. Парсекът е равен приблизително на 3,26 светлинни години или на $3,0857 \times 10^{16}$ м (около 31 трилиона километра) (бел. авт.)

58. Латинското наименование на бактериите, благодарение на които се получава българското кисело мляко. (бел. авт.)

– Да, за съжаление. Векове наред при производството на кисело мляко са използвани и заместители – нишесте, соеви производни – и накрая млечните ферменти са се променили и не работят добре с истинско мляко.

– Вечните машинации с налагането на синтетичен хранителен протеин са развалили и това?

– Не точно. За съжаление, този процес е започнал доста преди това, но днес положението вече е съвсем лошо. Бихме могли да опитаме да ги култивираме обратно към първоначалния им вид, но ще трябва време и успехът не е сигурен.

– Добре, ще отскоча до съседите за лъжица кисело мляко – изправи се Илф. – Искаш ли да гойдеш с мен? – попита спящия котарак.

– Нямам никакво намерение! Стига ми оная история с „далечната планета“. Освен това за лъжица кисело мляко не вярвам да ти трябва помощ – прозя се Бац.

– Надявам се – нахлузи обувките си Илф, разбрал, че мисията ще е самотна. Вечният му спътник Разхайт се беше върнал на паралелната Земя при Теодора, а двуметровият, двутонен робот Сив и подобният на огромна птица извънземен Герест не бяха подходящи за операция под прикритие. Законча колана с пистолета и взе едно празно бурканче от неразчистената маса.

– Мини през Института – каза синът на Аратро от екрана, отгатнал намеренията му. – Ще ти дадат стерилен съд за пробата. А също маскировъчни грехи и техни пари.

– Нали нямаме търговски отношения с тях, откъде пари? – попита Илф, доволен, че няма да се налага да проси или краде млякото.

– Намерихме една монета и по нея направихме копия.

– Фалшификати?

– Златото е съвсем истинско.

Илф седна задъхан на един гънер и отпи от гърненцето с кисело мляко. Стана му малко по-добре. Но малко. Беше имал госта неуспешни операции, но тази се очертаваше като най-най-провалена.

А изглеждаше толкова просто, само лъжичка мляко.

Пътуването мина без произшествия, планетата също си беше на мястото и съвсем лесно намери указаната област, където според учените живеела бактерията. Приземи се в една гора в близост до някакво селце, покри „Скрапа“ с клони, за да не плаши местните, и слезе да търси кисело мляко. Оказа се, че не е толкова близо до селото, колкото му се виждаше. Наложих се да повърви пеша, но след час стигна първите къщи. Не изглеждаха никак дружелюбно. С висока ограда и масивни гъбови врати с отвори за стрелба. Нямаше никакво желание да чука на някоя от вратите. Вероятно първо стреляха, после пиха. За щастие, видя нещо като странноприемница с широко отворени врати и смело влезе вътре.

Посрещна го някакво мърляво босо момче, което остана госта учудено от това, че няма кон. Вероятно щеше да остане още по-учудено, ако беше видяло какво язди. Говореше и госта странно, но Илф успяваше да го разбере. Въведе го в голямо помещение с опушен таван от масивни греди и множество ниски маси.

– Добро⁵⁹ гошли, Ваша милост. К'во ша убичате? – прие го някакъв дебел мъж, препасан през големия корем с червен пояс. – Днеска имаме ишкембе чорбасъ и язне кебаб. Лично съм ги правил!

Илф не беше закусил сутринта и предложението му дойде много добре.

– Ами... да, добре. Ще хапна една чорба и кебап. Но искам и кисело мляко. Едно бурк... ъ, гърненце.

– Имаш ги веднага! – усмихна се съдържателят госта искрено и попита: – А шъ удариш ли една ракуйка за апетит? Имам много добра сливува.

– Ами, добре – съгласи се отново Илф. Беше гладувал през по-голямата част от живота си и никога не отказваше храна... и напитки.

59. Писателят представя говора на местните чрез северозападното наречие, което се отличава с е-кане (на запад от ятовата граница Ъ=Е, а на изток Ъ=Я (или нещо между И и Е)). Ъ, ъ или Ят, двойно Е или Е-двойно (на старобългарски: ѣтъ, на руски и на украински: ять; на сръбски: јат или јат) е името на тридесет и втората буква от старата кирилица Ъ или на тридесет и третата буква от глаголицата А, както и на звука, който те предават. Този говор се отличава и с по-различно ударение на някои думи, честа замяна на буквата Х с удължаване на предходната гласна и гр. Където ударението е различно от книжовното, го слагаме. (бел.ред.)

Вж. https://bg.wikipedia.org/wiki/Ятова_граница

– С една салатка от френга и брънца, за рикийката?

– От какво?

– От думат със сиранье.

Илф пак се съгласи и по магически начин пред него се появи глинена паница с нарязани розово-червени домати, обилно поръсени с настъргано сирене. Вместо чаша обаче имаше шишенце с гълго гърло, пълно с кехлибарена течност.

– Биле сме много прости го прегу некòлку гòдин. Мислехме, че зрелият думат е отровен и го фъргахме – нареждаше гостилничарят, докато поднасяше.⁶⁰

Илф не беше чувал подобна глупост, но реши да не разпитва, за да не се набива на очи. Даваше си сметка, че за местните хора говори странно. Набоде с дгузъбата вилица доматче и отпи от шишенцето.

– Добра е, нали?! – попита дебелият. – Язе сум я пекъл.

– Су... – Илф понечи да каже супер, но се спря,

60. В цяла Западна Европа е имало предразсъдъци и суеверия за „новите“ зеленчуци, дошли с Великите географски открития. Пиперът бил смятан за отровен, за патладжана се вярвало, че предизвиква лудост. А само допреди по-малко от стотина години в България вярвали, че доматиите (френгата) са отровни, щом узреят! Дори през 80-те години провеждащите етнографски проучвания по селата установяват, че почти всеки възрастен човек – тогава възрастните били родени около 1900 г. – помнел, че не са яли узрелите домати. Които се интересува по-подробно – книгата на Пепи Масларова за Якоруда. Там подробно обяснява как бързали да ги оберат зелени, а ако им останели червени, ги хвърляли с пълни престилки на боклука. (бел. авт.)

обаче оня го разбра:

– Скоросмъртница, нали?!

– Точно! – потвърди Илф и повтори упражнението. След няколко минути шишенцето се изпразни и съдържателят ловко му наля второ.

– Чòрбаджи, на един крак с_А⁶¹ не оди.

Илф се съгласи и с това, изпи и за втория крак. И дори отопи с парче хляб сока от паничката и тогава се зае с чорбата. Не успя да усети много от вкуса ѝ, защото беше обилно подлютена, но дебелият се оказа прав. От ракията апетитът му беше гошъл.

С кебапа му гонесоха и голяма паница вино.

– Чòрбаджи, те такава вино не си пил! – препоръча го ханджията и Илф, след като го опита, трябваше да признае, че е така. Докато изяде второто, се потрети с виното. Толкова му хареса, че си поръча и една стомна за вкъщи. С млякото обаче възникна неочаквано усложнение.

– Чòрбаджи, ша процаваш, ма кисалото млèко е свръшйло. Изпратих момчето да намери офците и да издой най-млечните, ма ша тръбва да

61. с_А – себе си – възвратно лично местоимение. Кратката форма във винителен падеж се използва като частица за образуване на възвратни глаголи.

Българските наречия са живи старини. Пазят стари изговори на еднакво изписваните в съвременния правопис думи. Старите ни правописи са несравнимо по-„демократични“ от „опростения“ съвременен правопис. А – „ен“ – т. нар. малка носовка позволява еднородно записване на различно звучащата в различни краища на страната възвратна частица „се“ – с(а|е). Други думи с нея: връм_А(време), сьм_А(семе), знам_А. Ето откъде идва „н“-то в производните временен,семенен, знаменателно и т.н. (бел. ред.)

почèкаш, дордè сѧ врѣне. Иначе брѣзо ша сѧ подкваси, ма нема да а много кисалу.

Илф в пиянско откровение понечи да обясни, че му трябва само лѣжичка за подквас, но се спря и рече, че не е придурчив и млякото може и да не е много кисело. Докато чакаше, със съдържателя изпиха по още няколко паници вино.

Накрая, когато млякото беше готово и почти мрѣкваше, Илф се реши да трѣзва. Плати с една от златните монети, които му дадоха от Института. Дебелият се опита да му върне половин килограм медни монети ресто, но той отказа.

– Чòрбаджѳ, видум⁶², че си àрен⁶³ човек. Земи та òстани да спиш при назе. Мрѣкѳня сѧ, а пжтищата сж⁶⁴ опасни. Чухме, че сѧ наврѣта бандата на Черния Хасан. А òстани! Зàран сѧ врѣща синѣт ми с каруцата с конѣте и ша та закара кѣде кажеш.

– Султана сàка само ганѣци, ма ни не варгу от

62. видум (виждам) – 1л. ег. ч. сег. вр., ст. бг.: виждж, видѧ, виждоу – видѣти.; видуме (виждаме) 1л. мн. ч. сег., вр., ст. бг.: видимѣ, видимѣ, видум, видумо

63. àрен – хàрен, -рна, -рно, мн. -рни, прил. (гр.). Диал. Добѣр, хубав. Заемка от гр. χαρά „радост, удоволствие“ + наст. -ен.

64. сж – 3 л. мн. ч. на глагола „сѣм“ – са. До 1945 г. тази дума се е пишела по този начин. Ж – (a|o|y|ѣ)(m|n|) т. нар. голяма носовка. Тя позволява еднакво записване на различните говори, без да се дава превес на нито един от тях и да се назначава като „елштен“ или „правилен“. И днес в различни краища на страната може да чуете думите пжѣ, зжб, мжж, ржка да звучат като пѣт, пѣт, поат, пат, пѣк; зуб, заб, зомб; муж, маж, монж; рука, ронка... В съвременния френски правопис личи общия индоевропейски корен на глагола „сѣм“: Il sont – те сж. Вж Акад. Стефан Младенов, „История на българския език“, София 1979, БАН „Носовите гласни Ж и А“, стр. 120. (бел. рег.)